

Wetenschappen • Historische mijlpalen van het zeewetenschappelijk onderzoek

RV Zeeleeuw

De *RV Zeeleeuw* was een omgebouwde loodsboot die tussen 2000 en 2012 actief was als wetenschappelijk onderzoeksschip. Het vaartuig werd beschikbaar gesteld voor de Vlaamse en de internationale mariene onderzoeksgemeenschap en was inzetbaar voor staalnames in de Belgische kustwateren en het Schelde-estuarium. De exploitatie en de

bemannings van de *RV Zeeleeuw* werden verzorgd door VLOOT, de reder van de Vlaamse overheid, terwijl het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) de coördinatie van het wetenschappelijke programma en de scheepstijd op zich nam en de onderzoeksapparatuur beheerde. Eind 2012 werd de *RV Zeeleeuw* vervangen door de *RV Simon Stevin*, waarna het schip naar Kenia verhuisde. Daar wordt het vaartuig onder de naam *RV Mtafiti* opnieuw ingezet als marien onderzoeksschip.

De *RV Zeeleeuw* op zee ([VLIZ/De Kievith, Danny](#)).

Korte voorgeschiedenis van de *RV Zeeleeuw*

SCHEEPSWERF	Scheepswerf Langerbrugge – Langerbrugge, België
BOUWJAAR	1977
AFMETINGEN	78,40m x 11,09m x 4,50m
TONNENMAAT	625 ton (bruto) 264 ton (netto)
IMO-NUMMER	IMO 8424903
ROEPLETTERS	ORBB
HISTORIEK	<ul style="list-style-type: none"> • 1977 - 1999: <i>Loodsboot 2</i> • 2000 - 2012: <i>RV Zeeleeuw</i> • 2013 - heden: <i>RV Mtafiti</i>

De *RV Zeeleeuw* werd gebouwd bij de Oost-Vlaamse scheepswerf Langerbrugge en kwam in 1977 in de vaart onder de naam *Loodsboot 2*. Het was jarenlang actief als loodstender en was zo verantwoordelijk voor het aan boord brengen of ophalen van loodsen op in- of uitvarende schepen. Toen deze taak in de loop der jaren overgenomen werd door

de snellere redebotten, viel de *Loodsboot 2* echter zonder werk. In december 1998 besliste de Vlaamse regering dan ook om het schip een nieuwe bestemming te geven en in te zetten voor zeewetenschappelijke studies. Het schip moest operationeel zijn in de kustwateren en beantwoorden aan de kortetermijn-noden van de wetenschappers. Het zou zo complementair zijn met de *RV A962 Belgica*, het federale onderzoeksvaartuig dat verder uit de kust voer. In februari 2000 werden de verbouwingswerken effectief aangevat en eind december van hetzelfde jaar kon het tot *RV Zeeleeuw* omgedoopte schip vertrekken op een eerste onderzoeksvaart. Het vaartuig zou twaalf jaar lang actief blijven als onderzoeksschip, maar werd in 2012 opgevolgd door de *RV Simon Stevin*. Het schip vertrok in augustus 2013 vervolgens naar Kenia, waar het nu onder de naam *RV Mtafiti* ingezet wordt voor marien onderzoek aan de kusten van Oost-Afrika [1, 2, 3, 4, 5].

In 1998 trok de *Loodsboot 2* naar de wereldtentoonstelling in Lissabon (12 tot 22 juni), die 'de oceanen' als centraal thema had. Een grote Vlaamse delegatie, waaronder minister-president Luc Van den Brande, was er aanwezig bij het ondertekenen van '[Het Charter van de Oceaan](#)'. Bij deze gelegenheid werd de *Loodsboot 2* tijdens een ceremonie (zie foto's) officieel herdoopt tot het eerste Vlaamse onderzoeksschip *RV Zeeleeuw* (beide foto's: [VLIZ/Hoet, Ilse](#)).

Bijdrage aan de wetenschap

RV Zeeleeuw (2000-2012)

Vanaf eind 2000 werden aan boord van de *RV Zeeleeuw* jaarlijks 1.470 vaaruren ter beschikking gesteld van de mariene onderzoeksgemeenschap. Het schip werd onder andere ingezet voor de monitoring van zeevogels en zeezoogdieren, voor het in kaart brengen van de mariene biodiversiteit rond scheepswrakken en windmolens, voor het verzamelen van data rond de impact van polluenten op het mariene milieu, maar ook voor langetermijn [monito-](#)

[ring](#) om veranderingen in het zeewater op te volgen. Daarnaast speelde het schip ook een centrale rol in de educatieve projecten '[Planeet Zee](#)' en '[Expeditie Zeeleeuw](#)'. De exploitatie en de bemanning van de *RV Zeeleeuw* werden verzorgd door [VLOOT](#), de reder van de Vlaamse overheid, terwijl het Vlaams Instituut voor de Zee ([VLIZ](#)) de coördinatie van het wetenschappelijke programma en de scheepstijd op zich nam en de onderzoeksapparatuur beheerde [1].

De *Zeeleeuw* in volle vaart tijdens 'Expeditie Zeeleeuw' in 2007 ([VLIZ \(Decler, Misjell\)](#)).

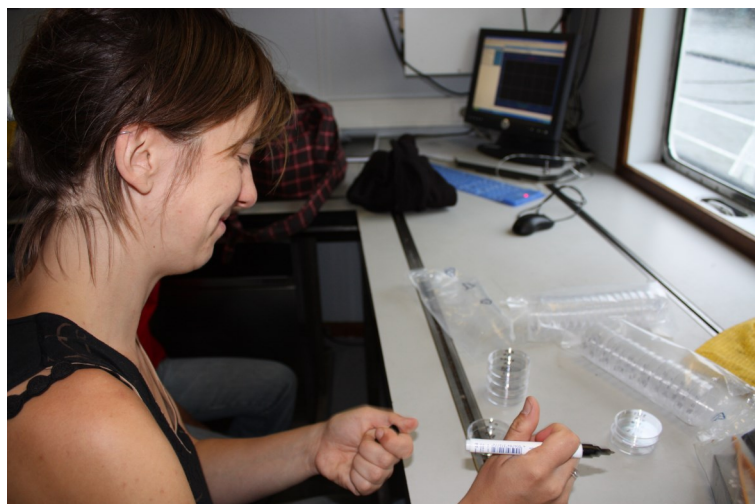

Wetenschappen · Historische mijlpalen van het zeewetenschappelijk onderzoek

De *RV Zeeleeuw* zou, in de meer dan 10 jaar dat het schip actief was als onderzoeksvaartuig, ruim 155.000 km afleggen in het kader van wetenschappelijke studies. Circa 1.100 wetenschappers, technici en duikers verrichtten activiteiten aan boord en nog eens 4.500 leerlingen en studenten konden kennis maken met het varende schip en de zeewetenschappen. Daarbovenop volgden zo'n 5.500 jongeren tussen 15 en 18 jaar de *RV Zeeleeuw* via de digitale leerprojecten 'Expeditie Zeeleeuw' en 'Planeet Zee'. Het schip had echter al een zekere leeftijd en was bovendien, vanwege zijn oorspronkelijke functie als loodsboot, ook niet aangepast aan alle noden van het marien onderzoek. Door deze beperkingen kon een deel van de wetenschappelijke wereld dan ook niet worden bediend. Vanaf het midden van de jaren 2000 groeide vervolgens het idee voor de bouw van een vervanger van de *Zeeleeuw*. Een nieuw onderzoeksvaartuig met een geringe diepgang en een vlotte toegang tot de ondiepe kustwateren van de zuidelijke bocht van de Noordzee en aanpalende riviermondingen kwam er uiteindelijk met de [RV Simon Stevin](#), die op 13 september 2012 gedoopt en officieel in gebruik genomen werd. In dezelfde periode werd ook afscheid genomen van de *RV Zeeleeuw*, die na jaren trouwe dienst in de Noordzeewateren andere oorden zou opzoeken [1, 2].

Een boomkor wordt uitgezet vanop de *RV Zeeleeuw* ([Erk, Marijana](#)).

Labo-werk aan boord van de *RV Zeeleeuw* ([VLIZ/Fockedeey](#)).

Scholieren aan het werk op de *RV Zeeleeuw* tijdens 'Planeet Zee' in 2009 ([Evy Coppejans](#)).

Zeewetenschappers aan het werk in de Westerschelde. *RV Zeeleeuw* (en [RIB Zeekat](#)) op de achtergrond ([Decler, Misjel](#)).

RV Mtafiti (2013-heden)

De wetenschappelijke carrière van de *RV Zeeleeuw* was immers nog niet volledig afgelopen in 2012. Het jaar erop werd namelijk bekendgemaakt dat het schip niet verkocht werd, maar geschonken zou worden aan Kenia. Deze schenking kaderde in de in oktober 2012 afgesloten [samenwerkingsovereenkomst](#) tussen het VLIZ en het Keniaanse Zee- en Visserijonderzoeksinstituut ([KMFRI](#)). Het schip werd omgedoopt tot *RV Mtafiti*, wat in de Afrikaanse Swahili-taal 'Onderzoeker' betekent. De *RV Mtafiti* werd formeel uitgewuifd op 23 augustus 2013 tijdens een ceremonie op de IDP scheepswerf te Oostende. Op 31 augustus voer het schip uiteindelijk definitief weg uit zijn vertrouwde thuishaven Oostende naar zijn onderkomen in Mombasa. In Kenia wordt het onderzoeksschip ingezet voor diverse studieopdrachten op de Westelijke Indische Oceaan en moet zo een belangrijke stimulans betekenen voor het zeeonderzoek. Nooit eerder was er immers een permanent zeevarend onderzoeksplatform beschikbaar aan de Oost-Afrikaanse kusten, in het uitgestrekte gebied tussen Somalië en Mozambique. Het Vlaams Instituut voor de Zee ([VLIZ](#)) zal in het kader van de samenwerkingsovereenkomst het verdere verloop van de translocatie van het schip coördineren en faciliteren. Hiervoor zal het VLIZ bijstaan in het aanleveren en plaatsen van wetenschappelijke apparatuur aan boord en het opleiden van informatici, wetenschappelijke medewerkers en studenten [1].

De *RV Mtafiti* kort voor haar officiële inhuldiging en vertrek uit Oostende in augustus 2013 ([VLIZ \(Verhaeghe, Els\)](#)).

Hoe verwijzen naar deze fiche?

VLIZ Wetenschappen (2015). *RV Zeeleeuw* – Historische mijlpalen van het zeewetenschappelijk onderzoek. *VLIZ Information Sheets*, 166. Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ): Oostende, 5 pp. (versie 14/08/2015)

Bronnen

- [1] RV Zeeleeuw, op: website Vlaams Instituut voor de Zee (<http://www.vliz.be/nl/rv-zeeleeuw>).
- [2] **Vande Walle, F.** (2008). *Simon Stevin* in het spoor van de Zeeleeuw. *I-mag Ingenieursmagazine* 11: 6-7, [details](#)
- [3] **Cattrijsse, A.; Moerkerke, G.** (2001). De Vlaamse vloot: een hoeksteen voor het maritiem beleid, *in*: (2001). *De Grote Rede 2. De Grote Rede: Nieuws over onze Kust en Zee*, 2: pp. 2-6, [details](#)
- [4] **Cattrijsse, A.** (2002). Jaarverslag Zeeleeuw 2000/2001. *Jaarverslag Zeeleeuw*, 1. Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ): Oostende. 18 pp., [details](#)
- [5] **Mees, J.; Seys, J.; Fockedey, N.** (Ed.) (2006). VLIZ Jaarboek 2005: voor al wie gefascineerd is door de zee en de kust. *VLIZ Jaarboek = VLIZ Annual Report*. Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ): Oostende. ISBN 90-810081-8-8. 120 pp., [details](#)

